

Lenkin vzgojni kotiček

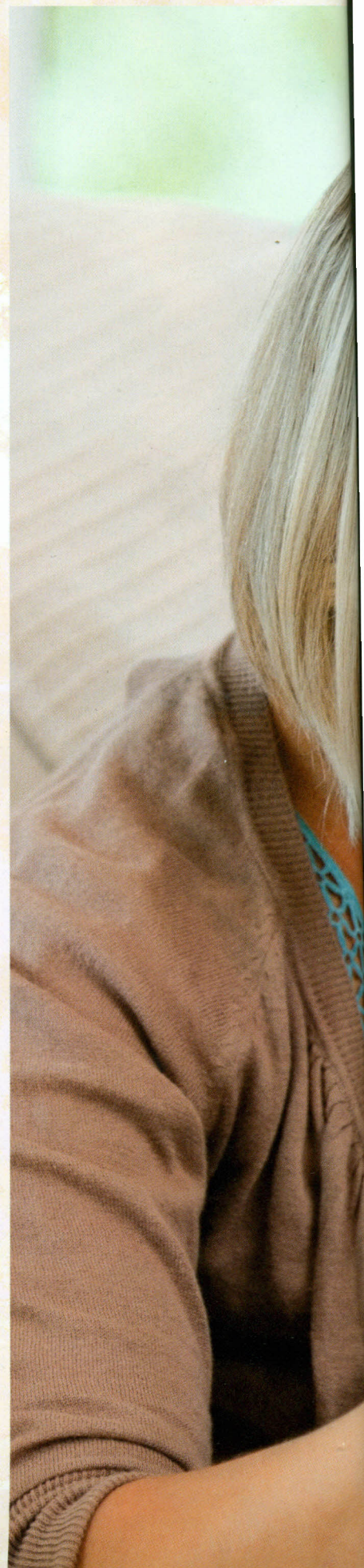
Ste se znašli pred vzgojno dilemo? Vam otrok želi nekaj povedati, pa ne razumete njegovega jezika? Vaša vprašanja in dileme lahko pošljete socialni pedagoginji Alenki Žavbi. Z dolgoletnimi izkušnjami pri delu v vrtcu, vodenju »lenkarij« in seveda tudi z osebnimi izkušnjami iz svoje družine vam bo svetovala in pomagala najti pravo smer. Pišete ji lahko na lenkarije@gmail.com.

Nekateri najbolj aktualni odgovori pa bodo objavljeni tudi v reviji.

Enoletnik v vrtec: DA ali NE?

Spoštovani,
moj sin bo septembra star ravno 11 mesecev. Dobil je prosto mesto v vrtcu, sama pa imam pomisleke in skrbi zaradi njegovega zdravja, saj slišim, da so otroci v vrtcih pogosteje bolni kot tisti, ki so doma ali v varstvu z manj otroki, medtem ko naj bi se po 3. letu njihov imunski sistem okreпил. Zanima pa me tudi, ali tako majhen malček res že potrebuje socializacijo z vrstniki, saj berem, da se pred 3. letom tako ali tako ne igrajo drug z drugim. Kolebam, ali ne bi bilo bolje, da bi prvo leto vseeno poiskala varstvo, v katerega bo vključenih manj otrok. Zdi se mi, da bo varuška tako majhnemu otroku tako lahko zagotavljala vse tisto, kar potrebuje.

Vaše tehtanje in odločanje med tem, ali malčka vpisati v vrtec ali ne, je povsem upravičeno. Verjamem, da več ljudi kot boste vprašali, več različnih odgovorov boste dobili in še težje se boste odločili. Upam, da vas ne bom razočarala, ker vam ne bom postregla z enotnim odgovorom. Vedno je dobro pogledati konkretno sliko, tako potrebe otroka kot družinsko situacijo. V svoji praksi opažam, da so razlogi, zakaj starši vpišejo otroke v vrtec, zelo različni, prav tako so različne družinske zgodbe, vsekakor pa prevladuje dejstvo, da mora mati v službo in da si družina ne zmore privoščiti zasebnega varstva na dolgi rok. Vrtec kot institucionalna oblika organiziranega varstva otrok je bil prvotno oblikovan kot pomoč družini, saj so mame postajale vse bolj delovno dejavne. Kljub temu da je bil vrtec ustanovljen bolj zaradi potreb družine, ne toliko zaradi potreb otrok, pa seveda programi in pristopi izhajajo iz psiholoških spoznanj razvojnih potreb in sposobnosti otrok.

Priporočila pediatrov

Pediatrinja, ki je predavala staršem naših otrok v vrtcu, je povedala, da pediatri svetujejo staršem, če seveda imajo to možnost, da otroka vpišejo v vrtec po drugem letu starosti. Tako kot sami omenjate, mlajši otroci težje in dlje časa prenašajo potek bolezni. Hkrati pa je povedala, da otroci podležejo infektom v povprečju 8- do 12-krat letno, ne glede na to ali je otrok vključen v vrtec ali ne. Blage okužbe naj bi celo spodbujale imunski sistem. Če je vaš otrok zdravstveno občutljiv in tudi pediater ocenjuje, da bi bil vrtec zanj še bolj tvegano okolje ter seveda imate možnost drugačne oblike varstva, preložite vpis otroka v vrtec za kakšno leto.

Je do tretjega leta res najboljša varuška mama?

Malo za šalo malo za res, nekaterim današnjim otrokom in tudi mamam bi ustrezalo, če bi bile lahko mame varuške do 30. leta. Prvo leto otrok res potrebuje odraslo osebo, preko katere odkriva svet in sebe. Ta vez je neprecenljive vrednosti tudi v razvoju psihičnega aparata. To pa seveda ne pomeni, da otrok ne potrebuje socialnih dražljajev in skupine. Otrok je socialno bitje. Čeprav je njegov prevladujoči slog igre individualna ali vzporedna igra, še ne pomeni, da ga svet okoli njega ne

zanima. Tisti, ki imate več otrok, lahko opazujete, kako mlajši že zelo zgodaj prične posnemati starejše in želi biti njim enak in enakovreden v vsem: igri, hrani, obleki ... Otrok za svoj razvoj potrebuje socialne dražljaje in predvsem izzive, slednji pa so tudi zgledi vrstnikov. Pravzaprav je dinamika v skupini gonilo njegovega razvoja.

Naj omenim še izkušnjo izpred nekaj let, ko smo lahko primerjali dve skupini otrok, starih 2 leti. Eno skupino so predstavljali novince, drugo skupino pa otroci, ki so bili v vrtec sprejeti z 11 meseci in so tako že bili eno leto v vrtcu. Vzgojiteljice so opazile očitno razliko med skupinama v tem, da so bili novince veliko manj samostojni. Enako stari otroci, ki so bili v vrtcu že eno leto, so bili samostojnejši pri preoblačenju, osebni higieni kot npr. umivanju rok, hranjenju, spanju. V vodenih dejavnostih so dlje sodelovali in bili bolj vztrajni v lastni igri.

Nekaj socialnih spretnosti, ki jih otrok lažje pridobi v vrtcu kot doma:

- * lažje počaka, da pride na vrsto;
- * razvija skrb za druge ter zase: s spodbujanjem pomoči, sodelovanja, sprejemanja;
- * ima več zgledov in modelov, kako reševati spore;
- * deliti mora stvari, predvsem igrače, in tudi osebe;
- * sprejemati mora drugačnost;
- * vrstniško se uči: posnema, sodeluje, nadgrajuje lastno igro;
- * pridobi občutek in ponos pripadnosti skupini;
- * sprejemati mora pravila skupine ter osvojiti določene navade.

Nekateri malčki potrebujejo dodatno strokovno spodbudo

Naučiti se plavanja pri petdesetih letih je težje kot pri šestih. Podobno velja za miselnim in govornim razvojem – za vse procese obstaja določeno najboljše obdobje, da jih osvojimo, sicer jih kasneje osvojimo z večjo muko. Pediatri in ostala strokovna služba v razvojnih ambulantah ter v vrtcih že zelo zgodaj prepoznajo, kateri otroci potrebujejo dodatne spodbude v razvoju. Prej kot je otrok v vrtcu, prej mu bosta zagotovljeni zgodnja obravnava in pomoč. Če se otrokove težave spregleda, ker je v domačem ali zasebnem varstvu, lahko veliko zamudimo.

Zasebno varstvo

Prednost zasebnega varstva je zagotovo manjše število otrok in posledično večja pozornost na posameznega otroka. Zasebne varuške so ponavadi upokojene ali vsaj nekoliko starejše gospe z občutkom za otroke, so tople do otrok in otroci jih imajo radi. V takšnem okolju otrok lažje in bolj vztraja v navezi, ki jo potrebuje za razvoj lastnega psihološkega aparata. Proti drugemu letu starosti pa otrok potrebuje več kot le občutek varnosti v navezi z odraslo osebo, nego in varstvo. Zagotovila, da je temu tako v zasebnem varstvu, navadno ni, saj se zadovoljstvo nad kakovostjo prenaša iz ust do ust. Sama zelo zagovarjam stališče, da bi bilo potrebno zasebnim varuškam ponuditi izobraževanja, na katerih bi bile seznanjene na eni strani s praktičnimi novostmi glede osebne higiene otrok, prehrane otrok kot tudi z osnovami razvojnih potreb otrok, namesto da se morajo skrivati v polju črnega dela.

Je vrtec sploh potreben?

Pred leti je bila v Sloveniji opravljena raziskava, iz katere je razvidno, da so otroci, ki so obiskovali vrtec, in tisti, ki ga niso, v šoli enako uspešni. Merilo, po katerem so se otroci razlikovali v uspehu v šoli, je bila izobrazba staršev. Izkazalo se je, da so otroci, ki ne hodijo v vrtec, enako uspešni kot tisti, ki vrtec obiskujejo, če imajo hkrati kakovostno družinsko spodbudo. To pomeni tudi redno obiskovanje različnih dejavnosti za otroke, kjer po vsej verjetnosti nadoknadijo tisto, kar otroci pridobijo v vrtcih. Laično sklepanje na osnovi te raziskave bi bilo, da sploh ni tako pomembno, ali je otrok v vrtcu, pač pa je pomembna kakovost alternative vrtcu, ki je otroku ponujena. Hkrati pa se vrtec izkaže kot pomemben varovalni in spodbujevalni dejavnik tistim otrokom, ki izhajajo iz socialno manj spodbudnega okolja. Naj poudarim, da so v raziskavi raziskovali izključno šolsko uspešnost in ne ostalih otrokovih zmognosti, kot so npr. socialna in emocionalna inteligenca. Naj v tej poplavi različnih mnenj na kratko povzamem: če lahko otroku zagotovite kakovostno zasebno varstvo, ki ne temelji zgolj na varstvu in negi, če vaš družinski proračun to zmore in če ocenjujete, da je iz zdravstvenih razlogov bolje, da vaš malček ni izpostavljen virusnim obolenjem, potem otroka zadržite največ eno leto še v zasebnem varstvu, a v njem ne vztrajajte predolgo.

Alenka Žavbi, mag. soc. ped
<http://lenkarije.weebly.com/>